

BYEN

Leder: **INGVILD RUGLAND**

Tips om stort og smått som skjer i byen: **ANNE-GRETHER DAHL**

e-post: byen@bt.no

Ikke bare blott til lyst

LYSTHUSFEST: Beboere og ansatte ved Signo Konows sykehjem gleder seg over det lille solgule lysthuset som ble høytidelig innviet tirsdag ettermiddag. Fremme til høyre sitter Mathilde Odland

Et solgult lysthus skal gjøre hverdagene litt rikere for beboerne på sykehjemmet ved Signo Konows senter.

KARI PEDERSEN
kari.pedersen@bt.no
foto **LEIF GULLSTEIN**

Ikke for det, bare det å få plass på det helt spesielle sykehjemmet i Kalfarveien, kan bli et vendepunkt seint i livet.

Hør bare hva Ella Rafto sier, som har bodd ved Signo Konow i snart to år: For henne er sykehjemmet et lysthus i seg selv.

– For meg er 20. oktober viktigere å feire enn 17. mai og julaften. Det var 20. oktober at jeg fikk fast plass her, sier hun.

– Feiltolkes som demente

Signo Konow er et spesialsykehjem for mennesker uten

hørsel og syn. Eller så lite syn og hørsel at de har store problemer med å fungere på ordinære sykehjem eller hjemme alene.

Av 21 beboere er syv såkalt tegnspråklige døve og kommuniserer med tegnspråk.

10–11 beboere er døvblindblitte. Tapet av syn og hørsel har kanskje skjedd gradvis gjennom alderdommen. Og med det er muligheten til kontakt med omverden også tapt, forteller daglig leder Kjell Frydenlund-Moldestad.

– Den samlede effekten av nedsatt syn og hørsel er mye mer enn en pluss en, sier han.

Avdelingssykepleier Kjersti Mossige Øverland legger til:

– Mange blir feildiagnostisert som demente, fordi de trekker seg unna og opptrer forvirret.

Pågangen av døvblindblitte søkere er stadig økende. Frydenlund-Moldestad tror

det skyldes at flere er blitt oppmerksomme på tilbudet ved Signo Konow. Pluss at tallet på eldre øker.

For meg er 20. oktober viktigere å feire enn 17. mai og julaften. Det var 20. oktober at jeg fikk fast plass her.

Ella Rafto

– Jeg er redd for at det på demensavdelinger ved byens sykehjem lever mennesker med dårlig syn og hørsel, som egentlig bare er avskåret fra kontakt med omverden, sier han.

– Nesten som en fødsel

Personalet på Signo Konow har utstyret og erfaringen som skal til for å utnytte sanserestene.

Lyden forsterkes gjennom

mikrofon og høretelefoner. Samtale kan skje skriftlig via Ipad og forstørret skrift. De blinde feltene i synsfeltet unngås. Lysømfintlige øynene skjermes for dagslys.

Da erfarer døvblindblitte at omverden banker på.

– Når kontakten gjenoppstår, oppleves det for noen som en oppvåkning. De kjenner på at livet skjer, og de kan delta, forteller hjelpepleier Kari Kalland:

– For ansatte kan sånne opplevelser være nesten like sterkt som et fødselsøyeblikk på KK, sier hun.

Anonym gave

Nå har Kalland fått en ny misjon. Hun er primus motor for sykehjemmets sansehage. Og midt i sansehagen står et solgult lysthus.

Lysthuset er en gave fra anonym velgjører, en som

ifølge daglig leder selv har erfart hvordan Signo Konow har endret livet til mennesker med aldersrelatert døvblindhet.

En dugnadsgjeng fra Rotary har reist huset i samarbeid med vaktmester Svein Ole Johansen.

Kari Kalland har påtatt seg ansvaret for å møblere lysthuset. Hun tenker å gjøre det vesle solgule til en plass for refleksjon og mimring.

– Møbler og malerier skal vekke gode minner. Her kan beboerne få en stille stund med personalet eller sammen med pårørende. Jeg har kjøpt en kurv som kan fylles med kaffe og godsaker. Ute i lysthuset skal vi ha tegneserier og familieblad fra gamle dager.

På ønskelisten: Gjøkur

Sanseshage og lysthus har også en faglig forankring.

– Når et menneske har mis-

DØVEBYDEL: I Kalvarveien ligger byens lille døvestrøk. På rekke og rad ligger Døvekirken, Bergen døvesenter og Signo Konow senter, som ble bygget i 2002 til erstatning for Døves Aldershjem på Landås.

LIVSLANGT FORHOLD: På en grønnmalt benk i hagen kan ekteparet Erna og Harry Stene pleie sin livslange kjærlighet.

UT PÅ TUR: Kjersti Mossige Øverland er på hageutflukt med Oddbjørg Nyheim. I sansehagen stimuleres de sansene som ikke er tapt. Her lukter det godt og her fins ting å berøre og smake på. Til høyre går Harry Stene med Kari Kalland.

FAKTA

Signo Konow

- Signo Konow senter består av sykehjem, boliger for utviklingshemmede døve og omsorgsboliger. Stiftelsen har driftsavtale med kommunen.

- Signo betyr tegn. Konow kommer fra Fredrik Ludvig Konow (1864.1953), forretningsmann, konsul og politiker. Testamentarisk gave

fra Konow ble brukt til Døves Aldershjem på Landås.

- Sykehjemmet har til sammen 21 plasser for aldersdemente, tegnspråklige døve og døvblindblitte.

- Signo Konow har 85 ansatte fra 15 ulike nasjoner. Av det personalet som jobber dag og kveld er det 35 prosent tegnspråklige døve.

UNDER PARAPLYEN

PS

LASSE LAMBRECHTS
lasse.lambrechts@bt.no
Journalist i BT

JEG SKAL snart bli trebarnsfar. Jeg har derfor bygget meg en solid erfaring på å ha gravid kvinne i hus. Så solid at entusiasmen har dalt noe for spark og kvalme. Hadde livet mitt vært en nettviss, hadde svangerskapene sett slik ut:

BARN 1: «Han kan få barn!» toppet i flere uker. Skriftstørrelse større enn størst på blinkende bakgrunn. Fem på gaten, Bybanen og Fløyens topp uttalte seg om den store lykken. Min mor og svigermor snakket om deres svangerskap.

Det ble laget en app

hvor du kunne følge gutten i magen spark for spark. Alle bevegelser og nye utvekster ble toppsaker. Ekspertene uttalte seg om viktigheten av å få i seg nok brokkoli. Det brøt ut full navnekrig. Kvinner delte skrekkehistorier fra sine fødsler.

BARN 2: «En jente!» ble årets gladsak. En psykolog uttalte seg om fordelene av å ha en av hvert kjønn. «Rosa eller blått, er det så nøyte» fikk 400.000 kommentarer. Appen som viste veksten ble dratt frem igjen, men hadde ikke like stor trafikk. Jentene i magen måtte jobbe for overskriftene. Kvinner delte atter en gang skrekkehistorier.

BARN 3: «Enda en jente!» måtte vike for en sak om en geit som lignet på Elvis. Magen ble først interessant da sparkingen dro til. Fedre delte skrekkehistorier om å ha tre barn i hus.

LESERBILDET

LEMEN: Ein temperamentsfull sjarmør! FOTO: JON-ARVID HIMLE

HAVNEN

SKOLTEN NORD 1: «Edda Fonn» fra offshore Nord-sjøen kl. 07.00.

SKOLTEN SYD 1: «Albatros» fra Ålesund kl. 08.00, til Kristiansand kl. 16.00.

JEKTEVIKSTERMINALEN 1: «Norman Subsea» ankommer kl. 09.00, drar i morgen kl. 09.00.

JEKTEVIKSTERMINALEN TVERRENDE: «Bergensfjord» fra Hirtshals kl. 13.00, retur kl. 14.15.

HURTIGRUTEKAIEN: «Nordnorge» fra Kirkenes kl. 14.30, retur kl. 20.00.

JEKTEVIKSTERMINALEN 3: «Tango» fra Rotterdam kl. 17.30, til Florø kl. 22.00.

Cruiseanløp:

BONTELABO 2: «Norwegian Star» (91.740 brt) fra København kl. 08.00, til Ålesund kl. 19.00.

SKOLTEN SYD 1: «Albatros» (28.518 brt) fra Ålesund kl. 08.00, til Kristiansand kl. 16.00.

KILDE: BERGEN OG OMLAND HAVNEVESEN

sammen med beboer Bernt Larsen.

tet to sanser, gjelder det å stimulere så sterkt som mulig de sansene som er igjen. I hagen lukter det godt. Her fins ting å berøre og smake på. Det varierte underlaget gir opplevelser, sier daglig leder.

Omsorgsarbeider Gøril Grindhaug supplerer: Hun er selv døv og kommuniserer via tegnspråktolk, i likhet med mange kolleger.

– Å se trærne vaie i vinden gjør godt. Kanskje kommer det fugler, sier Grindhaug

Tirsdag ettermiddag var det høytidelig åpning av det solgule lysthuset med hjelp av slagere fra Nygaard's Bataljon.

En viktig detalj gjenstår for lysthuset, synes Kari Kalland.

– Vi ønsker oss et gjøkur, det har jeg ikke klart å finne, sier hun og håper en BT-leser har et gjøkur å avse.

Da er drømmen om det vesle solgule komplett.